ڕەنگە ئاوییەکانی ئوسمان قادر

تێڕوانینی: حەمە هاشم

کارە هونەرییەکانی شێوەکار (ئوسمان قادر) لە ڕووی پێکهاتە و گوزارشت و ڕەگەزەکانەوە، بەسەر سێ بەشی سەرەکیدا دابەش دەبن، ئەم بەشانەش هەریەکەیان بۆخۆی خەسڵەتێکی تایبەتی تری هەیە لەوەی دیکە و هەریەک گوزارشت لە زەمەنێکی دیاریکراوی ژیانی هونەرمەند دەکەن، ئەم سێ بەشە لە ڕووی فۆرمەوە، بەم شێوەیە نمایش دەبن بەشی یەکەمی کاری ئەکادیمی و واقیعییە، بەشی دووەم بریتییە لە کاری دەربڕین خوازی (تەعبیری). بەشی سێیەمیش کە کارکردنی ئێستای هونەرمەند دەگرێتەوە، شێوازی (ئەبستراکت)ە.. ئەم پەیژە هەمە چەشنەی کارکردن لە ئەنجامی کامڵبوون و قووڵبوونەوەیە لە سیما سەرەکییەکانی ئێستاتیکا کە هونەرمەند لەو ماوەیەدا بەسەریاندا ڕەت بووە، سیما و جەوهەرە تۆخەکانی جوانناسی، کە بریتین لە تێبینیکردنی پەیوەندی نێوان شتەکان و ئەو ڕواڵەتە بینراوانەی کە چاو دەیان بینێ و گۆڕینیان تا دەگەنە سەر پانتایی فۆڕمەکان، تا لەوێڕا ئامانجەکانی خۆیان بپێکن و لە بەشی یەکەمی کارکردنی هونەرمەند هەست بە توانستێکی ئەکادیمی باڵا دەکەین کە لە ڕواڵەت و لە تەکنیکی کارەکانیدا بەکاری هێناون، لەم قۆناغەدا بە ڕەنگی ڕۆنی و ئاوی و هێڵکاری کاری کردووە، کە هەر لە بینینی یەکەمان بۆ کارەکانی ئەم هەستەمان لەلا دروست دەبێت، کە ئەو چەندە گونجان و تەبایی ڕەنگ و هێڵەکانی لەلا مەبەستە.

لەم قۆناغەدا هونەرمەند کاری زۆری لەسەر ژیان و گوزەرانی ژنی کورد کردووە و لە کاری ڕۆژانە و منداڵ بەخێوکردن و بژێوی پەیداکردندا ڕەسمی کردوون و هەڵبەت ئەو دیمەنانە زۆر بە کاریگەری هەستی بزاوندووە و نزیکی کردۆتەوە لەو ئەوینەی کە هەوڵ بدات تەعبیر بکات لەو ماندوویێتی و ڕامانە پڕ لە میهرەبانییەی کە ژنی کورد دەربارەی ژیان و دونیا هەیەتی هەربۆیە دوا بەدوای قۆناغی ئەکادیمییەت ڕووی کردۆتە کاری تەعبیری و بەشێوەیەکی ڕەها گوزارشتی لە بەرهەمە هونەرییەکانی کردووە. لە کارە ئەکادیمییەکانی هونەرمەند پێدەچێت لە کاری (ئاوی) سەرکەوتووتر بێت و بوێرانەتر بەرهەمەکانی بە ئەنجام گەیاندووە. بەتایبەتی لە دانانی ئەو ڕەنگە ئاڵ و والآیانەی کە لە جل و بەرگی ژنەکاندا دەردەکەوێ، جگە لەوەی هارمۆنیەتێکی جوانی سازکردووە لە نێوان ئەو پەیوەندییەی کە لە ڕەنگە گەرمەکان لەگەڵ ساردەکاندا بۆ یەکتریان دروستکردووە، چاو لە بینینی کۆنتراست بوونی ڕەنگ و دانانی لە تەنیشت یەکەوە هیچ هیلاکییەکی تووش نایەت کە ئەمەش بۆ خۆی مایەی توانست و هێزێکی زۆری هونەرییە لە هونەری (وەتەرکەلەر) واتە ڕەسمکردن بە ڕەنگی ئاوی.

ئەمە و لە بەرهەمە (هێڵکارییەکان)یدا لەم قۆناغە، هێز و توانستی هیچی کەمتر نییە لەو هونەرەی کە لە بەرهەمێکی ئاویدا نمایشی دەکات.

کارە هێڵکارییەکانی لە ڕووی جووڵە و خێرایی هێڵەوە جوانبەخشی تەواو لەخۆیاندا کۆدەکەنەوە و ڕوانینمان بەرەو لای خۆیان پەلکێش دەکەن، جووڵە و خێرایی هێڵ بەبێ لەدەستدانی هاوسەنگییەکانی ئەناتۆم (تشریح) لە هێڵکاریدا کارێکی هێندە سانا نییە ئەگەر هونەرمەند خاوەن ممارەسەکردنێکی زۆر و وریاییەکی

ئەوتۆ نەبێت لە زانستی (ئەناتۆم).. چونکە هێڵکاری بۆ خۆی سەرەتایەکی سەرەکییە لە دروستبوونی ئاستە زانستییەکانی هونەری وێنەکێشان و زانستەکانی ئەناتۆم. بۆ هونەرێک لە ڕێسا و سیستەمە هاوکێشە بۆ دارێژراوەکانی جوانی و واقیعەت نزیک بێتەوە، سەرجەم ئەو وابەستەبوونانە لە هونەری (ئوسمان قادر)دا بەدی دەکرێن و سەرنجەکانمان دەکەونە سەری لەو قۆناغە سەرەتاییەی کە هونەری ئەکادیمییە، دەتوانین لە پۆلێنکردندا ئەم جۆرە کارکردنانەی هونەرمەند بۆ ساڵەکانی (١٩٧٦) تا ساڵانی (١٩٩٠)، یان کۆتایی هەشتاکان بگەڕێنینەوە، کە ئەو کاتانە هونەرمەند هەم وەکو قوتابیەکی هونەرەجوانەکان، هەم وەک خولیاخوازێکی زانستی ڕەسمکردن دەستی پێکردووە.

لە قۆناغی دووەمی کارەکانی هونەرمەند هەست بە گەورەبوون و نزیکبوونەوەیەکی بەرچاو دەکەین لە جۆری کارکردنی، کە دەخزێتە باوەشی دەربڕینگەرییەوە، یان بڵێین (تەعبیریەت)ەوە، ئەم گەورەبوونەش هەڵبەت بەبێ بنەما و بناغە نەبووە، بەڵکو هونەرمەند هەر لە قۆناغە سەرەتاییەکانی کارکردنیەوە، نزیکی و حەزلێکردنێکی بۆ ئەو هونەرە نیشان داوە تەنانەت لە ڕەسمکردنی ئەکادیمیانەی، ئەو کوتلە و فیگەرانەی کە لە هێڵکارییەکانیدا ڕەنگدەداتەوە بە تایبەتی و تابلۆ ئاوی و زەیتییەکانیشی، بەتایبەتی هێڵکاری تابلۆیەکی کە گوزارشت لە ڕاپەڕین دەکات و دەرخستنی ئەو دەموچاو و دەربڕینی ئەو هێز و ڕقەی کە لە پشت دەموچاوەکانەوە

هەست پێ دەکرێت، ئەم کارانە دەشێ بە سەرەتایەک بۆ چوونە نێو ئاقارەکانی ڕێبازی تەعبیریەت لەلای هونەرمەند ناوزەد بکەین... هەر دوا بەدوای ئەمەش کارەکانی کامڵتر نیشان دەدات و هەم لە ڕووی ناوەڕۆک و دەربڕینەوە، هەم لە ڕووە تەکنیکەیەوە کە کەرەستەی دیکە و جۆر و ستایلی تازە دێنێتە ئاراوە تا ئەو ڕادەیەی کاریگەرییەکی تەواو لە ڕووی ڕامانە ئیستاتیکیەکانیشەوە دەخەملێنێت.

لە ستایلدا تایبەتمەندییەکی بینراو (مەئلوف) لەو کارانەیدا بەدی دەکەین کە ئەو یەکەمین کەس نابێت لەسەر قەراخی ئەو جۆری کارکردنانە هەنگاو بنێ، بەڵکو کۆمەڵێ هونەرمەندی دیکەش لە جیهاندا نزیکییەکی تەواو بەدی دەکەین لەگەڵ کارەکانیاندا، گەورە پیشاندان و زلکردنی دەست و قۆڵ و قاچی مرۆڤەکان، ئەگەرچی لە ناوەڕۆکدا کاریگەری گوزارشت ئامێز لە خۆکۆدەکەنەوە، بەڵام لە ڕواڵەتدا بایەخی زۆر لەسەر ڕوانینمان جێ ناهێڵن، چونکە هونەرمەندانی دیکە هەن بە تایبەتی هەندێ لە هونەرمەندی عێراقی و عەرەبی لەوانە (سەلاح جەیاد) کە بە پێشڕەوی ئەو ستایلەی دەزانین و کارەکانی ڕەنگدانەوەی تەواوی لەسەر نەک هەر هونەری عیراقی بەڵکو سەرتاپای هونەری عەرەبیش بەجێ هێشتووە.

لە هێڵکارییە گوزارشت ئامێزەکانی ئەم قۆناغەی (ئوسمان قادر)دا نیگەرانی و ترس و مردن، زۆرینەی پانتاییەکانمان بۆ داگیردەکەن، مردن بەشێکی زۆری کارەکانە، مردنێک کە هەمیشە لە ململانێیەکی زەحمەتدایە لەگەڵ ژیاندا، ململانێی ڕەش و سپی و جوان و قێزەون، ئەم دەربڕینانە لە قووڵایی هەستەکانی هونەرمەندەوە دەڕژێنە سەر کاغەزە سپیەکان و دەبنە چەندین چیرۆکی پڕ لە لوغز و بەهاداری هونەری.

ئەم جۆری کارکردنانە گەشە دەکەن و هەنگاو دەنێن بەرەو خۆ ڕامالین و نزیکبوونەوە لە (ئەبستراکت)، بەڵام هونەرێکی (ئەبستراکت)ی تەعبیری، کە هێشتا ورووژمەکانی دەربڕین بە سەریانەوە زاڵە، ئەمەش لە قۆناغی سێیەم و ئێستای کارکردنی هونەرمەند دەردەکەوێت، کە تێیدا بە هەوڵ و ڕوانینێکی قووڵتر، پێوەندییە ئیستاتیکیەکان مەزەندە دەکات و بەرکەوتنی ڕەنگەکان دەخاتە هاوسەنگییەوە، گرنگیدان بە ڕەنگی وەنەوشەیی و پرتەقاڵی سوورباو پێگەیەکی قورس لەسەر فۆرمەکاندا دادەمەزرێنێت و بە هەندێ فیگەر و کوتلەی ڕەنگاوڕەنگی دیکە، پێکهاتە زانستییەکانی بینینمان بۆ جوانتر دەکەن، لەم قۆناغەدا وردتر و هۆشیارانەتر بایەخ بە (ڕەنگ و هێڵ و بۆشایی) دراوە و پێوەندییەکانی نێوان هێڵ و ڕەنگ گونجاوانەتر خراونەتە نێو بۆتەی بۆشاییەکانەوە تالەکایە تەکنیکیەکەیەوە هەنگاو بەرەو بەها جوان بەخشییەکان بهاوێ و لەوێرا

گوزارشتەکانیشمان لەو نێوەندی ڕەنگ و هێڵ و بۆشاییەدا بۆ مەیسەر بکات..

ئەوەی جێگای سەرنجیشە لەو کارە ئەبستراکتییانەی هونەرمەند ڕوانگە هیچ ڕۆڵێک نابینێت، هەم وەکو ڕەنگ، هەم وەک هێڵ و قورسایی و بارستەکانی کوتلە و فیگەرەکان، بۆیە دەبینین، زۆربەی کات ڕەنگە گەرمەکان دەکەونە دوای ڕەنگە ساردەکان و ڕەنگی ساردی تۆخ زیاتر نزیکن لە چاوی بینەرەوە، بەمەش هەموو ڕێبەندە ڕوانگە ئامێزەکان تێکدەشکێنێت، هونەرمەند لەم حاڵەتەشدا مەبەستدارانە ئەم کارەی کردووە و لە خزمەت ڕۆحی ئیستاتیکی و دەربڕینخوازی بەرهەمەکانیدا بەم جۆرە ڕەنگەکانی داناوە، کە مایەی سەرسامییە و کەم لە هونەرمەندان درک بەو حاڵەتە نا هاوسەنگییە دەکەن، کە لە دانانی جۆری ڕەنگ و هێڵەکاندا دەخەملێت بۆ کەسی بینەر. شایانی باسە هونەرمەند (ئوسمان قادر) لە ساڵی (١٩٦٢) لە شارس سلێمانی لە دایک بووە و لە ساڵی (١٩٨٥) پەیمانگەی هونەرە جوانەکانی سلێمانی تەواو کردووە، هەروەها بەشداری کردووە لە کۆمەڵێ پێشانگای هاوبەش لە کوردستان و دەرەوە و تاکو ئێستا نۆ پێشانگای تایبەتی کردۆتەوە، کە دواهەمین پێشانگای بەناوی (بیرەوەرییەکانی ئوسمان قادر) بوو لە (٢٠٠٤/١٢/٢) لە هۆڵی شێوەکاری مۆزەخانەی (ئەمنە سوورەکە) لە سلێمانی کردییەوە، ئێستا هونەرمەند سەرقاڵی کاری هونەرییە لە لەندەنی پایتەختی بەریتانیا.